

להיות תמורה.

אבל תמורה אף של יחיד, אם חזרו בעלים והמירו בה בהמה אחרת, אינה נעשית תמורה, שאין תמורה עושה תמורה, שנאמר, "וְהָיָה הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יְהִיָּה קִדְשׁ", "הוא וְתַמּוּרְתּוֹ", ולא תמורת תמורתו.

חומר בתמורה מבזבז

יש דבר^נ, שבו תמורת הזבח חמורה, מהזבח עצמו, שהוקדש מתחילתו לצורך אחד מהקרבנות.

בהמה תמימה שהקדישו לקרבן, מאחר שהיא ראויה להקרבה, מתקדשת קדושת הגוף, ומעתה, אף אם נעשה בה מום שעל ידו היא נפדית ויוצאת לחולין, לעולם היא אסורה בגיזה ועבודה, שנאמר בפסולי המוקדשים, "תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בְּשָׂרָה" (דברים י"ב ט"ו), "תִּזְבַּח" ולא תגזוז צמר, "וְאָכַלְתָּ בְּשָׂרָה" ולא חלב.

אבל בהמה שהיה בה מום, והקדישו לקרבן, מאחר שאינה ראויה להקרבה, לא קדשה קדושת הגוף, אלא קדושת דמים בלבד, כמקדיש עצים ואבנים לקנות בהם עולה, ולפיכך כשפודים אותה, היא יוצאת לחולין לגמרי ומותרת בגיזה ועבודה.

אבל הממיר בהמת חולין בבהמת קדשים, בין שהיתה בהמת החולין תמימה, ובין שהיתה בהמת החולין בעלת מום, היא מתקדשת קדושת הגוף להיות תמורה, וכשהיא נפדית מחמת המום, אינה יוצאת לחולין לגמרי להיות מותרת בגיזה ועבודה.

ועניין זה, שהתמורה חלה על בעל מום קבוע כעל בהמה תמימה, מבואר בכתוב, "טוב פָּרַע אוֹ רַע בְּטוֹב" (ויקרא כ"ז י'), שבכל אופן חלה התמורה.

^נ תימה לי, אמאי לא חשיב שהתמורה חלה אפילו בטעות, דאמר "יהיה", לרבות שוגג כמזיד, מה שאין כן בזבח, דהקדש טעות אינו הקדש באותו זבח שדוחה שבת וטומאה, ואף על גב דמעשר בהמה נמי ישנו בטעות, שאם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין, הכא לא איירי במעשר, שהרי אינו דוחה שבת וטומאה. ויש לומר, דשמא תנא ושייר, דאיכא נמי מילי אחרניי. אי נמי לא קא חשיב אלא מילי דאידי ואידי חיילא, אלא דהאי עדיף וחמור מהאי, אבל בטעות, דתמורה חיילא וזבח לא חייל כלל, לא קא חשיב. [תוס']. ולכאורה מה שזבח ישנו בציבור תמורה אינה חלה כלל. וי"ל.